

Gelukkig hebben ondernemingsraden nog steeds voldoende mogelijkheden om de politieke besluitvorming te beïnvloeden. Daar gaan we in dit praktijkcahier op in. Wij willen hier geen jurisprudentiebundel schrijven, maar een praktische gids hoe ondernemingsraden invloed kunnen uitoefenen op politieke besluiten.

Wij ontkomen er natuurlijk niet aan om toch de juridische achtergronden van het politiek primaat in het eerste hoofdstuk nog eens toe te lichten. In het tweede hoofdstuk worden de lessen getrokken uit de jurisprudentie. Dit overzicht is afgerond in december 2002. Met latere uitspraken konden wij dus geen rekening meer houden.

Dan gaan we, in hoofdstuk drie, in op de strategische mogelijkheden voor de ondernemingsraad. Omdat de ondernemingsraad zijn strategische keuzen altijd moet doen binnen zijn eigen context zoeken we hier naar een analysekader waarmee die keuzen ondersteund kunnen worden. We onderscheiden daarom een viertal bestuursstijlen en combineren die met de mogelijke strategische opstellingen van ondernemingsraden.

Dwingt dit hoofdstuk de ondernemingsraad vooral tot nadenken over de eigen opstelling, het laatste en vierde hoofdstuk gaat in op praktische mogelijkheden. Die worden in drie categorieën uitgewerkt. Een ondernemingsraad kan de wettelijke bevoegdheden beter gebruiken, kan proberen om zijn bevoegdheden uit te breiden of kan andere beïnvloedingsmiddelen kiezen.

De tekst hebben wij geïllustreerd met praktijkvoorbeelden, uitspraken en opvattingen van betrokkenen bij de medezeggenschap en „check“-lijsten. Deze teksten zijn bedoeld als ondersteuning en uitwerking van de hoofdtekst en soms om even over na te denken.

De hoofdstukken zijn zo geschreven dat zij ook zelfstandig te lezen zijn. Wij hebben ieder onze eigen hoofdstukken geschreven. We hebben er voor gekozen die stijlverschillen niet helemaal weg te redigeren. De goede lezer zal dat kunnen herkennen. Met veel plezier hebben wij gewerkt aan deze ge-

zamenlijke publicatie. Wij hopen dat ondernemingsraden hun voordeel ermee zullen doen.

Den Haag, Utrecht, Middelburg

Jaap de Jong

Loe Sprengers

Henk Stil

Inleiding

Dat de wetgever bij de invoering van de Wet op de ondernemingsraden bij de overheid zijn primaat wilde beschermen, daar kunnen wij begrip voor opbrengen. Wij hebben ons echter wel steeds afgevraagd of het daarvoor noodzakelijk was om in de Wet op de ondernemingsraden een beperking op te nemen.

Het trekken van de grenzen tussen medezeggenschap en politiek primaat werd door de wetgever overgelaten aan de rechter.

Drie geleerde uitspraken:

„Niet de WOR maar de kwaliteit van het management is bepalend voor de medezeggenschap.” (Professor Mr. F. Koning)

„...de politiek zich zal moeten verantwoorden over de betekenis die zij aan het overleg met de OR hecht.” (Professor Dr. A. J. G. M. Bekke)

„...het een misvatting is te menen dat de rechter in het algemeen besluiten van de regering en het parlement niet (marginaal) kan toetsen. Een beroep op de rechter ex artikel 26 WOR vraagt geen andere dan zulke marginale toetsing.” (Professor Mr. M. G. Rood)

Gedaan op een studiedag voor topmanagement van de sector Rijk bij de invoering van de WOR (1995)

De afgelopen jaren heeft de ondernemingskamer heel wat uitspraken moeten doen over deze kwestie. In een aantal gevallen moest zelfs de Hoge Raad er aan te pas komen. Daarbij trok de Hoge Raad de grenzen heel wat strenger en benauwder dan de ondernemingskamer. Voor veel mensen die actief zijn in de overheidsmedezeggenschap waren die uitspraken teleurstellend.